

Υπόθεση C-412/21

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

6 Ιουλίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Tribunalul Satu Mare (Ρουμανία)

Ημερομηνία της απόφασεως του αιτούντος δικαστηρίου:

9 Ιουνίου 2021

Προσφεύγουσα:

Dual Prod SRL

Καθής:

Directia Generală Regională a Finanțelor Publice Cluj-Napoca -
Comisia regională pentru autorizarea operatorilor de produse supuse
accizelor armonizate

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Προσφυγή με την οποία η προσφεύγουσα, Dual Prod SRL, ζητεί από το Tribunalul Satu Mare (πρωτοβάθμιο δικαστήριο Satu Mare, Ρουμανία), στρεφόμενη κατά της καθής, Directia Generală Regională a Finanțelor Publice Cluj-Napoca - Comisia regională pentru autorizarea operatorilor de produse supuse accizelor armonizate (Γενικής περιφερειακής διεύθυνσης δημοσίων οικονομικών Cluj-Napoca – Περιφερειακής επιτροπής για τη χορήγηση άδειας στους παραγωγούς προϊόντων που υπόκεινται σε εναρμονισμένο ειδικό φόρο κατανάλωσης, Ρουμανία), την ακύρωση ορισμένων αποφάσεων με τις οποίες ανεστάλη η άδεια φορολογικού αποθηκευτή της προσφεύγουσας μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί ποινικής υπόθεσης σχετιζόμενης με την εν λόγω άδεια.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης

Δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ ζητείται η ερμηνεία του άρθρου 48, παράγραφος 1, και του άρθρου 50 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), καθώς και του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/118.

Προδικαστικά ερωτήματα

- 1) Έχουν οι διατάξεις του άρθρου 48, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την αρχή του τεκμηρίου αθωότητας, σε συνδυασμό με το άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/118/ΕΚ, την έννοια ότι αντιτίθενται σε νομική κατάσταση, όπως αυτή της υπό κρίση υπόθεσης, στην οποία μπορεί να διαταχθεί το διοικητικό μέτρο της αναστολής της άδειας άσκησης της δραστηριότητας παραγωγής αλκοόλης απλώς βάσει τεκμηρίων τα οποία αποτελούν αντικείμενο εκκρεμούς ποινικής έρευνας, χωρίς να έχει προηγηθεί η έκδοση οριστικής καταδικαστικής ποινικής απόφασης;
- 2) Έχουν οι διατάξεις του άρθρου 50 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την αρχή *ne bis in idem*, σε συνδυασμό με το άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/118/ΕΚ, την έννοια ότι αντιτίθενται σε νομική κατάσταση, όπως αυτή της υπό κρίση υπόθεσης, η οποία συνεπάγεται ότι για τα ίδια πραγματικά περιστατικά επιβάλλονται σε βάρος του ίδιου προσώπου δύο κυρώσεις ίδιου χαρακτήρα (η αναστολή της άδειας άσκησης της δραστηριότητας παραγωγής αλκοόλης), οι οποίες διαφοροποιούνται μόνον [ως προς τη διάρκεια των κυρώσεων];

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Άρθρο 48, παράγραφος 1, και άρθρο 50 του Χάρτη

Οδηγία 2008/118/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με το γενικό καθεστώς των ειδικών φόρων κατανάλωσης και για την κατάργηση της οδηγίας 92/12/ΕΟΚ, άρθρο 16, παράγραφος 1

Οδηγία 92/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, για την εναρμόνιση των διαρθρώσεων των ειδικών φόρων κατανάλωσης που επιβάλλονται στην αλκοόλη και τα αλκοολούχα ποτά

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal (νόμος 227/2015 περί θεσπίσεως φορολογικού κώδικα):

άρθρο 369, παράγραφος 3, στοιχεία b και c, το οποίο προβλέπει ότι η άδεια φορολογικής αποθήκης αναστέλλεται για χρονικό διάστημα μεταξύ 1 και 12

μηνών εάν διαπιστωθεί η τέλεση ορισμένων εκ των αδικημάτων που προβλέπονται στο άρθρο 452, παράγραφος 1, στοιχείο i, και, αντίστοιχα, εν αναμονή της έκβασης της ποινικής υπόθεσης με την έκδοση οριστικής απόφασης, εφόσον έχει ασκηθεί ποινική δίωξη για τα αδικήματα που προβλέπονται στο άρθρο 364, παράγραφος 1, στοιχείο d·

άρθρο 364, παράγραφος 1, στοιχείο d, το οποίο προβλέπει ότι η άδεια λειτουργίας φορολογικής αποθήκης δεν χορηγείται εάν ο αιτών έχει καταδικαστεί με οριστική απόφαση για τα αδικήματα που προβλέπονται, μεταξύ άλλων, στον Codul fiscal (φορολογικό κώδικα)·

άρθρο 452, παράγραφος 1, στοιχεία h και i, το οποίο προβλέπει ότι συνιστά αδίκημα η κατοχή εκτός της φορολογικής αποθήκης από οποιοδήποτε πρόσωπο ή η εμπορία στο ρουμανικό έδαφος προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης, για τα οποία προβλέπεται η υποχρέωση επίθεσης σήματος και τα οποία δεν φέρουν σήμα ή το σήμα έχει επιτεθεί πλημμελώς σε ποσότητες οι οποίες υπερβαίνουν τα όρια που προβλέπονται ρητά στον Codul fiscal (φορολογικό κώδικα), και, επιπλέον, η χρήση κινητών σωλήνων, ελαστικών σωλήνων ή άλλων παρόμοιων σωλήνων, η χρήση μη βαθμονομημένων δεξαμενών, καθώς και η τοποθέτηση, εμπροσθεν των μετρητών, αγωγών ή κρουνών μέσω των οποίων μπορούν να εξαγονται ποσότητες αλκοόλης ή αποσταγμάτων που δεν έχουν μετρηθεί από τον μετρητή.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Η προσφεύγουσα δραστηριοποιείται νομοτύπως στον τομέα της παραγωγής αλκοόλης και αλκοολούχων ποτών και, ως εκ τούτου, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών 2008/118 και 92/83.
- 2 Κατόπιν αιτήματος οργάνων τελωνειακού ελέγχου, την 1η Αυγούστου 2008 η προσφεύγουσα αποτέλεσε αντικείμενο έρευνας από αστυνομικά όργανα.
- 3 Στο πλαίσιο των κοινών ενεργειών ελέγχου από τις εν λόγω αρχές, διαπιστώθηκε ότι η προσφεύγουσα είχε εγκαταστήσει σωλήνα μέσω του οποίου η αλκοόλη εισερχόταν σε περιέκτη ευρισκόμενο εκτός της περιφραξής της φορολογικής αποθήκης παραγωγής. Κατόπιν της διενέργειας της εν λόγω έρευνας, κινήθηκαν δύο παράλληλες διαδικασίες σε βάρος της εταιρίας Dual Prod SRL, οι οποίες αφορούσαν αποκλειστικά τα πραγματικά περιστατικά, χωρίς να στοιχειοθετηθεί κατηγορία σε βάρος πιθανών ενόχων.
- 4 Η ποινική διαδικασία αφορούσε τη διατύπωση δύο κατηγοριών, ήτοι την τοποθέτηση σωλήνα στην εγκατάσταση παραγωγής και την κατοχή ποσότητας αιθυλικής αλκοόλης ίσης ή μεγαλύτερης των 40 λίτρων εκτός της φορολογικής αποθήκης, πράξεις οι οποίες, κατά τα αστυνομικά όργανα, συνιστούν αδικήματα τα οποία προβλέπονται στο άρθρο 452 του Codul fiscal (φορολογικού κώδικα).

- 5 Την επομένη, οι τελωνειακές αρχές επέστρεψαν στην έδρα της εταιρίας προβαίνοντας στη σφράγιση της λόγω παραβίασης του ειδικού καθεστώτος των προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης. Στο πλαίσιο αυτό, δεν ανεστάλη η άδεια του φορολογικού αποθηκευτή. Ωστόσο, μολονότι η διοίκηση της εταιρίας ήταν θεωρητικά δυνατή, εντούτοις, η σφράγιση εμπόδιζε την άσκηση οποιασδήποτε δραστηριότητας.
- 6 Το Curtea de Apel Oradea – Secția de contencios administrativ (τμήμα διοικητικών διαφορών του εφετείου Oradea, Ρουμανία) διαπίστωσε τον παράνομο χαρακτήρα της σφράγισης, κρίνοντας ότι συνιστούσε, ελλείψει οριστικής δικαστικής απόφασης, παραβίαση του τεκμηρίου αθωότητας.
- 7 Οι τελωνειακές αρχές ανέστειλαν επισήμως την άδεια φορολογικού αποθηκευτή της προσφεύγουσας στις 5 Σεπτεμβρίου 2018 για χρονικό διάστημα 12 μηνών, καθόσον έκριναν ότι η ύπαρξη ενδείξεων περί ποινικών παραβάσεων αρκούσε για την επιβολή της εν λόγω διοικητικής κύρωσης.
- 8 Κατόπιν της προσφυγής που άσκησε η προσφεύγουσα κατά της εν λόγω απόφασης, το Curtea de Apel Oradea (εφετείο Oradea) μείωσε την κύρωση από 12 σε 8 μήνες εκτιμώντας ότι η επιβολή του ανώτατου ορίου της κύρωσης ήταν αντίθετη προς την αρχή της αναλογικότητας. Η προσφεύγουσα ανέστειλε πλήρως, βάσει της κύρωσης, τη λειτουργία της, για χρονικό διάστημα 8 μηνών.
- 9 Δεδομένου ότι στις 21 Οκτωβρίου 2020 η προσφεύγουσα απέκτησε, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, την ιδιότητα της κατηγορουμένης, οι τελωνειακές αρχές επέβαλαν εκ νέου, στις 19 Νοεμβρίου 2020, την ίδια διοικητική κύρωση για τα ίδια πραγματικά περιστατικά, αναστέλλοντας επ' αόριστον, μέχρι την περάτωση της ποινικής διαδικασίας με την έκδοση οριστικής απόφασης, την άδεια φορολογικού αποθηκευτή της προσφεύγουσας.
- 10 Η προσφεύγουσα, επικαλούμενη παραβίαση της αρχής του τεκμηρίου αθωότητας και της αρχής ne bis in idem, αμφισβητεί την εν λόγω εκ νέου αναστολή λειτουργίας ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, Tribunalul Satu Mare (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου Satu Mare), το οποίο αποφάσισε να υποβάλει αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 11 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι μολονότι η οδηγία 92/83 δεν περιλαμβάνει διατάξεις για τις πτυχές που σχετίζονται με την άδεια, εντούτοις, τα μέτρα που λαμβάνουν τα κράτη μέλη στον τομέα αυτόν πρέπει να είναι αναλογικά όταν αποσκοπούν στην πρόληψη της φοροδιαφυγής.
- 12 Στην υπό κρίση υπόθεση εγείρονται δύο ζητήματα, τα οποία αφορούν, αφενός, παραβίαση της αρχής ne bis in idem, στο μέτρο που, εν προκειμένω, επιβλήθηκαν δύο κυρώσεις ίδιου χαρακτήρα για τα ίδια πραγματικά περιστατικά και, αφετέρου, τον αναλογικό χαρακτήρα των επιβληθεισών κυρώσεων, καθόσον, πριν ακόμη

από την περάτωση της ποινικής διαδικασίας, η επιβληθείσα κύρωση, λόγω των συνεπειών της, ήτοι της παρεμπόδισης της προσφεύγουσας εταιρίας να ασκεί οποιαδήποτε πράξη, συνιστά κύρωση δυνάμενη να χαρακτηριστεί ως κύρωση ποινικού χαρακτήρα.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της απόφασης περί παραπομπής

- 13 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι εν προκειμένω τίθενται δύο ζητήματα, εκ των οποίων το πρώτο αφορά το γεγονός ότι η δραστηριότητα ενός φορολογούμενου μπορεί να ανασταλεί επ' άοριστον απλώς και μόνον διότι υφίστανται ενδείξεις ότι τέλεσε αδίκημα, χωρίς να έχει προηγηθεί η έκδοση οριστικής δικαστικής απόφασης, ενώ το δεύτερο αφορά ενδεχόμενη παραβίαση της αρχής ne bis in idem λόγω της επιβολής, για τα ίδια πραγματικά περιστατικά, δύο κυρώσεων ίδιου χαρακτήρα στο πλαίσιο φορολογικής διαδικασίας, αποκλειστικά και μόνον διότι η ποινική διαδικασία έφθασε σε συγκεκριμένο στάδιο.
- 14 Κατά το αιτούν δικαστήριο, μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης από εθνικό δικαστήριο επί της ενοχής της Dual Prod SRL για τις πράξεις που της προσάπτονται, αυτή πρέπει να θεωρείται αθώα. Ωστόσο, από την απόφαση των εθνικών αρχών φαίνεται να προκύπτει ότι η προσφεύγουσα εταιρία θεωρήθηκε ένοχη.
- 15 Επιπλέον, οι συνέπειες της εν λόγω απόφασης ως προς έναν φορολογούμενο ο οποίος δραστηριοποιείται σε τομέα υποκείμενο σε ειδικό φόρο κατανάλωσης είναι πολύ δυσμενέστερες, για τον λόγο ότι αυτός αδυνατεί να ασκήσει οποιαδήποτε δραστηριότητα, πράγμα το οποίο αντιβαίνει προς το άρθρο 48 του Χάρτη.
- 16 Όσον αφορά την παραβίαση της αρχής ne bis in idem, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι εν προκειμένω, οι δύο αναστολές της άδειας της φορολογικής αποθήκης έχουν τον ίδιο χαρακτήρα και έλαβαν χώρα όσον αφορά τα ίδια πραγματικά περιστατικά. Εντούτοις, με την απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, το Δικαστήριο δέχθηκε έναν συνδυασμό φορολογικών και ποινικών κυρώσεων, αλλά μόνο στην περίπτωση που η φορολογική κύρωση δεν λαμβάνει τη μορφή κύρωσης ποινικού χαρακτήρα.
- 17 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι στο μέτρο που οι κυρώσεις για την αναστολή της άδειας της φορολογικής αποθήκης συνδέονται στενά με την ποινική διαδικασία, επιβάλλεται η ερμηνεία της αρχής ne bis in idem όσον αφορά την επιβολή του ίδιου είδους κύρωσης η οποία έχει τον ίδιο χαρακτήρα και αφορά τα ίδια πραγματικά περιστατικά.